

ДЕСЕТИ КЛАС

РОМИТЕ В СЪВРЕМЕННАТА ЕПОХА

1. Ромите са:

- етническа група, разпространена на Балканския полуостров;
- европейска нация;
- транснационална общност, разпространена по целия свят.

2. Обилни сведения за ромите на Балканския полуостров се появяват през:

- IX в.
- XIV в.
- XV в.

3. Кое от следните твърдения отразява точно и пълно ромските миграционни вълни от Балканите към Западна Европа през XX в.:

- началото на XX в., 40-те – 50-те години;
- началото на XX в., 20-те години;
- началото на XX в., 60-те, 80-те, 90-те години;
- 60-те, 80-те, 90-те години.

4. Кои са аргументите на учените за индийския произход на ромите?

5. Как разбирате израза „Циганското изкуство е изкуството да живееш“?

6. На какво се дължи разширяването, задълбочаването и обогатяването на научните изследвания върху тази общност?

Изследванията на европейските учени върху ромския език започват през XVI в. През следващите столетия тези изследвания постепенно обхващат различните страни на тяхната култура и начин на живот. В края на нашето столетие вече са натрупани много трудове върху тази етнокултурна общност, като се достига до създаване на книжовен език на ромите.

7. Подчертайте грешните думи и твърдения в следния текст. Редактирайте го.

Ромите са транснационална общност, която няма своя територия и оригинална култура. Културата на циганите се проявява в техния начин на живот. Те живеят на групи, разпръснати по целия свят. Основна характеристика на циганската култура е номадизмът. Пътуването за циганите е обикновено преместване в пространството, а не състояние на духа. Чрез него се осъществяват връзките между различните групи, поддържа се вътрешното единство и обособеност на общността, реализират се специфичните за нейните членове професионални дейности, запазва се икономическата им независимост от останалото население на държавите, в които те живеят. Спецификата на ромската култура се поддържа в семейството – то е синоним на стабилността на цялата общност, закрила на всеки неин член от чуждите. Подобно на модерното

семейство, циганското е сбор от индивиди. Циганското семейство е основано предимно на бракове в общността, т.е. то е ендогамно.

Циганите имат своя религия. При историческите контакти с други народи и религиозни общности те усвояват тяхната религия. В Западна Европа те са предимно католици и протестанти, а в страните на Източна Европа – източноправославни. Ромите в България са християни и мюсюлмани.

Изкуството на циганите е част от техния начин на живот. Но то не е израз на тяхната автономност и културна самобитност.

В условията на съвременните комуникации културата на ромите е поставена на изпитание. Духът на циганина не се съпротивлява и угасва.

8. Обяснете следните термини:

- дискриминация;
- асимилация;
- интегриране в обществото.

9. Прочетете стиховете и отговорете на въпросите:

Те стъпкаха циганската цигулка,
огньовете цигански сами се угасиха,
като пламък и дим,
до небесата извиха.
Те отведоха циганите,
децата от майка лишиха,
жените от мъжете разделиха:
те отведоха циганите.
Ясеновац пълен е с цигани,
с тежки вериги на ръцете и краката,
за циментови стълбове вързани,
в кал затънали до колената.
Останаха там – в Ясеновац,
техните кости,
и за нечовешки събития разказ мълвят,
но щом утрото си вдигне тишината,
слънцето отново притопля на циганите душата.
Расим Сейгич, Милано, 1978.

Какво е основното настроение в горните стихове?

Кой момент от историята на циганите отразяват тези стихове?

Какви форми на насилие срещу общността са отразени в стиховете?

Какви чувства предизвикват у вас тези стихове?

Защо?